

Pandorine skrinky

Dagmar Inštorisová | Pravda | 18.06.2015

Inscenácia Davida Jařaba *Obet'* otvorila nielen existenciálne súčasti Pandorinej skrinky.

Temné myslenie a kráčanie k nemu môže mať rôzne podoby. Pre jedného podnetom môže byť iba zmena počasia, pre druhého vojna na Ukrajine a pre tretieho menšia či väčšia zmena rytmu a spôsobu života. Podnetom však môže byť aj chápanie života ako mánotratnosti či čiernej obete. Prekročenie miery smerom k nemu však nie je vždy iba v našich rukách.

Hra Davida Jařaba *Obet'* síce o prekročení rozumnej miery (v zmysle starovekej gréckej hybris) hovorí minimálne a v inscenácii sa iba ukazuje jej dôsledok, je však prítomná vo viacerých Pandoriných skrinkách. Hlavná postava – obeť Marie (famózne stvárnená Rebekou Polákovou) pravdepodobne nezvládne neveru manžela so štrnásťročnou Annou. Je však možné, že dôvodom jej vnútorného preborenia sa ženy/obete je aj čierna mágia alebo pocit samoty či mánotratnosti v manželstve.

Možné preto, lebo dramatik, scénograf a zároveň režisér hry David Jařab v inscenačnej podobe cielene zotiera hranice medzi uplynulými scénami a nasledujúcimi a ich stopy/fragmenty nechával vnorené do aktuálnych.

Nielen však ohľadne motívu, ale aj žánrového a čiastočne aj štýlového uchopenia príbehu. Časť príbehu tak pôsobí ako výpoveď osamelej ženy, samozrejme, aj vďaka prehovorom ladeným v prozaickom a prednesovo-recitačnom štýle. Vzápätí ďalšia scéna ako skrývaná brutalita či psychická porucha Marie atď. Vďaka tejto vnorenej fragmentácii ľahšie prijímame aj neštandardnosť dvojice policajtov Arpáda a Sándora a dokonca aj zmenu žánra – na morbidnú anekdotu. Na príbeh o manželke, ktorá vyhodila neverného manžela z okna a policajti zahladili dôsledne stopy po jej zločine: zlikvidovali zvyšok manželského trojuholníka. (Samozrejme, ak prijmeme takýto výklad fabuly.)

Inscenácia však otvorila aj iné ako existenciálne súčasti Pandorinej skrinky. Provokáciami ako napríklad výzvou policajtov v cirkusovom tóne smerovanou priamo k divákovi, aby tleskali výherkyni univerzálnej žene, pričom utýraná Marie bezvládne polosedela opretá o stenu svojej izby. Po tretej výzve, kedy časť tleskajúceho publika pochopila, že ide o morbidný tanec smrti (s mŕtvou), ich ruky stíchli. Jej zabitie už hádam nik neprijal ako dôsledok jej vnútorného zrútenia či aktu čiernej mágie v úvode. Ohúrenosť krutosťou tvarovania násillia však nevychádzala iba z tejto scény. Za stenou ukrývaná násilná súlož Arpáda s Mariou plná jej kvílivej politickej bolesti, rozotieranie jedla Sándorom po jej nevládnej tvári, kopanie do jej bezvládneho tela – aj tým sa dosiahla.

Poslednou Pandorinou skrinkou inscenácie bolo zbytočné fajčenie skutočných cigariet oboch policajtov – tradičný divadelný obraz na oslavu víťazstva. Odkrytím násilia inscenácia vyšla zo starovekého gréckeho inscenačného rámca. Skombinovaním realizmu, morbidity, prvkov čiernej komédie a detektívky obrátenej naruby vznikla inscenácia, ktorá vyhrala aj tým, že prinútila niektorých divákov počas nej odísť.

Hodnotenie Pravdy: 3/5

David Jařab: Obeř (Apoteóza lásky a zrady) /

réžia a scéna: D. Jařab /

kostýmy: Silvia Zimula Hanáková /

hrajú: Martin Hronský, Rebeka Poláková, Jana Kovalčiková, Richard Stanke,

Lukáš Latinák /

premiéra: 5. júna v Divadle Aréna Bratislava